

หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง

กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

การมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่นในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีที่อาจก่ออันตรายหรือผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต สัตว์พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญทั้งเทคนิควิชาการ ความรู้เรื่องอันตรายจากสารเคมีที่ใช้ การใช้อย่างถูกต้องปลอดภัยได้ประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้เรื่อง ชีววิทยาและนิเวศวิทยาของแมลง และสัตว์อื่นเพื่อการจัดการอย่างเหมาะสม วิธีการที่จะเข้าไปจัดการควบคุมป้องกันหรือกำจัดแมลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ต่อชีวิตมนุษย์ ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม จึงได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง ฉบับลงวันที่ 9 มิถุนายน 2548 และต่อมาถูกยกเลิก เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมและครอบคลุมการปฏิบัติงานขึ้นโดย ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง พ.ศ.2550 แทน ซึ่งประกาศนี้ ได้กำหนดให้ผู้มีวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 หรือ ชนิดที่ 3 ไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างต้องจัดให้มีผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง โดยให้ความหมายของผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างว่า หมายถึง บุคลากรผู้รับผิดชอบสำหรับควบคุมการดำเนินการเพื่อให้บริการใช้รับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ของสถานประกอบการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง และได้กำหนด คุณสมบัติ ไว้ให้เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการจัดการแมลงและสัตว์อื่นไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และจะต้องผ่านการฝึกอบรมและทดสอบความรู้ตามหลักสูตรและโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาและต้องอบรมหลักสูตรต่อเนื่องความรู้ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่นทุก 3 ปี เพื่อต่ออายุหนังสือรับรอง

นอกจากนี้ได้มีการระบุวิธีการเกี่ยวกับการแจ้งชื่อผู้ควบคุมของสถานประกอบการ คือให้ผู้แจ้งดำเนินการมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 หรือ ผู้ยื่นขออนุญาตมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เพื่อใช้รับจ้าง แจ้งชื่อผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง เป็นบุคลากรผู้รับผิดชอบสำหรับควบคุมการดำเนินการเพื่อให้บริการใช้รับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ประกอบการแจ้งดำเนินการหรือยื่นขออนุญาต ต่อหน่วยงานผู้รับแจ้งหรือผู้อนุญาตนั้น ส่วนกรณีผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง ที่ไม่ประสงค์จะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างของสถานประกอบการแห่งนั้นต่อไป ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างต้องแจ้งให้หน่วยงานผู้รับแจ้ง หรือผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรไม่น้อยกว่า 7 วัน นับแต่วันที่จะไม่ทำหน้าที่ดังกล่าว และให้ผู้แจ้งดำเนินการหรือผู้รับอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างของสถานะนั้น จัดหาผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างแทนคนเดิม และแจ้งขอเปลี่ยนแปลงชื่อผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายต่อผู้รับแจ้งหรือผู้อนุญาตภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างคนเดิมไม่ทำหน้าที่ต่อไป

ทั้งนี้ ผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้างไว้ ต้องเป็นพนักงานประจำของสถานประกอบการ มีไว้ในครอบครองเพื่อใช้รับจ้าง และไม่มีชื่อเป็นผู้ควบคุมอยู่ในสถานที่ประกอบการแห่งอื่นในช่วงเวลาเดียวกัน เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง ได้มีการกำหนดไว้ ดังนี้คือ

(1) ควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการแมลงและสัตว์อื่น ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันอันตรายอันจะเกิดแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

(2) ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการในการมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้รับจ้าง ในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกัน กำจัดแมลงและสัตว์อื่น การใช้ การเก็บรักษา และการขนส่งวัตถุอันตราย รวมทั้งมาตรการเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับ บริการ หรือสิ่งแวดล้อม

ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง ตามนัยประกาศ กระทรวงดังกล่าว คือการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินการเกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้อง ตามหลักวิชาการและหลักเกณฑ์ของกฎหมาย สรุปหลักเกณฑ์ การปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง คือ

- (ก) ด้านสถานที่เก็บวัตถุอันตราย การนำไปใช้ การแบ่งถ่าย การกำจัดภาชนะเศษเหลือวัตถุอันตราย
- (ข) การเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ และอุปกรณ์เครื่องมือ วิธีการใช้
- (ค) การบริการ ผู้รับบริการ ตลอดจนสถานที่ไปให้บริการ จัดการแมลงและสัตว์อื่น
- (ง) เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นสัญญาการให้บริการ บันทึกประจำวันสถานที่ไปให้บริการ เอกสารข้อมูลความปลอดภัย เอกสารแสดงวิธีการใช้ ฉลากผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้

(จ) ด้านบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานต้องควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลัก วิชาการ และปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับบริการ สัตว์ พืช ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม โดยต้องกำกับดูแลใน เรื่องดังนี้ ได้แก่ 1) การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ที่ถูกต้องกับลักษณะงานที่ปฏิบัติและเข้าใจถึงพิษ ภัยของวัตถุอันตราย และมีหลักฐานการอบรม 2) การควบคุมการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ปลอดภัย เช่นจัดให้มีมาตรฐานวิธีการทำงานเป็นเอกสาร เพื่อให้การปฏิบัติงานได้มาตรฐานสม่ำเสมอ รวมทั้งการบริการที่มีคุณภาพ 3) สุขภาพอนามัย และความปลอดภัยผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน เช่นการจัดให้ มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และการให้ตรวจสุขภาพประจำปี

(ฉ) ผู้รับบริการต้องได้รับการสื่อสารความเป็นอันตรายของวัตถุอันตรายในรูปของฉลากและ เอกสารข้อมูลความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายและผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการเกี่ยวกับ วัตถุอันตรายได้อย่างปลอดภัย ต่อชีวิต สัตว์ พืช ทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม

กรณีผู้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กฎหมาย หรือฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ผู้ควบคุม การใช้วัตถุอันตรายเพื่อใช้รับจ้าง พ.ศ. 2550 และ หลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิต การมีไว้ในครอบครอง เพื่อใช้รับจ้าง และการเก็บรักษาวัตถุอันตราย ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีนอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบ พ.ศ. 2538 เป็นความผิด มีบทลงโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535